

Kadının Statüsü Komisyonu'nun (KSK) Yeniden Canlandırılması

Ulusal Kadın Hakları Örgütleri için bir
Savunuculuk Bilgi Notu

700'ü aşkın örgüt, ağ ve bireyden oluşan küresel bir koalisyon olan Kadın Hakları Grubu (Women's Rights Caucus - WRC) tarafından, kadın haklarını her düzeyde ilerletmek amacıyla ortaklaşa hazırlanmıştır.

**İngilizce hazırlanan bu metin Kadının İnsan Hakları Derneği tarafından Türkçeleştirilmiştir.*

TEMEL MESAJLAR

Burada sunulan hükümetlere iletilmesi gereken öncelikli başlıkların bir özetidir. Bu başlıklar, bu bilgi notunun ikinci sayfasında ayrıntılı olarak ele alınmaktadır.

- **KSK'nın yeniden canlandırılmasına yönelik mevcut süreç,** komisyonun küresel toplumsal cinsiyet eşitliği için etkili bir biçimde çalışan normatif (ilkesel olarak belirleyici) bir platform olarak işlev görme kapasitesini güçlendirmek yerine **zayıflatma riskini taşımaktadır.**
- **Artan tepkiler ve süreci geciktirme çabalarına rağmen,** KSK'nın işleyişinde önemli iyileştirmeler sağlama potansiyelinin hayata geçirilebilmesi için üye devletlerin komisyonu canlandırma çalışmalarına yakından katılmaları teşvik edilmektedir.
- **Üye devletlere yönelik talepler aşağıdaki gibidir:**
 - KSK'nın görev tanımını savunmak ve yetki alanının daraltılmasına izin vermemek. (Paragraf 1)
 - KSK'nın daha kapsayıcı, siyasi açıdan etkin, hesap verebilir, uygulama odaklı, yeni gelişmelere ve bağlamlara uyum sağlayabilen ve Birleşmiş Milletler (BM) sistemi genelinde işbirliklerini güçlendirecek bir platform haline gelmesi için savunuculuk yapmak. (Paragraf 1)
 - KSK dahil olmak üzere BM sistemi genelinde sivil toplum katılımını zayıflatma ve daraltma çabalarına karşı koruma sağlamak. (Paragraf 2)
 - Üye devletlerin, Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'na ve ulusal düzeyde toplumsal cinsiyet eşitliğini ilerletme taahhütlerine bağlılıklarını yeniden teyit eden normatif bir çerçeve olarak Uzlaşmış Sonuçlar'ın korunmasını desteklemek. (Paragraf 3)

ARKA PLAN

KSK'nın yeniden canlandırılması sürecinin ne olduğuna, sürecin önemine ve müzakerelerin hangi aşamasında olduğumuza dair daha fazla bilgi.

Kadın Hakları Grubu ve müttefikler Kadının Statüsü Komisyonu'nu yeniden canlandırmak amacıyla değerlendirilebilecek seçenekleri araştırmak için yürütülen hükümetlerarası süreci memnuniyetle karşılamaktadır. Bu süreç, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi (ECOSOC) Başkanı Büyükelçi Robert Rae'nin liderliğinde sürdürülmekte ve St. Kitts ve Nevis Büyükelçisi Williams ile İrlanda Büyükelçisi Mythen tarafından kolaylaştırılmaktadır. Gelecek Paktı tarafından yetkilendirilen bu süreç, KSK'nın işleyişine yönelik önemli iyileştirmeler vaat etmektedir. KSK, küresel toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın ve kız çocukları hakları hareketlerinin savunuculuk faaliyetleri açısından hayati önemde normatif bir platform olarak işlemektedir. Üye devletlerin, Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu ile KSK'nın toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin Uzlaşmış Sonuçlar çerçevesinde verdikleri taahhütleri gerçek anlamda hayata geçirebilmeleri için, hem güçlü ve etkili hem de tüm kadın ve kız çocuklarının farklı ihtiyaçlarını ve seslerini gerçekten temsil edecek ve ele alacak bir KSK'ya ihtiyacımız var. Bu nedenle yeniden canlandırma süreci hesap verebilirliği güçlendirmeli, yeni bağlamlara cevap verebilmeli ve sivil toplumun katılımını genişletmelidir.

KSK'nın yeniden canlandırılması sürecini, komisyonun rolünü yeniden güçlendirmek ve komisyona enerji kazandırmak için bir fırsat olarak görmekteyiz. Günümüzün giderek kutuplaşan jeopolitik bağlamında, KSK dahil olmak üzere BM sistemi genelinde sivil toplum katılımını zayıflatma ve daraltma çabaları bizi özellikle endişelendirmektedir. Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW) Komitesi de dahil olmak üzere BM sistemi ve insan hakları mekanizmalarının karşı karşıya kaldığı maddi kaynak sıkıntısı ve kemer sıkma krizleri de bizi aynı derecede endişelendirmektedir. İçinden geçtiğimiz bu kriz toplumsal cinsiyet eşitliği ile insan hakları arasındaki bağları zayıflatma ve bunların pek çok farklı tarafın faaliyet yürüttüğü bir alandaki önemini azaltma riskini taşımaktadır. KSK ile söz konusu süreçler arasındaki ilişkinin daha da güçlendirilmesini talep ediyoruz.

KSK'yı yeniden canlandırmaya yönelik herhangi bir çalışma ya da çaba KSK'nın görev ve yetki alanının aşındırılmasına ya da daraltılmasına yol açmamalıdır. Aksine komisyon, ortaya çıkan eğilimlere ve bağlamlara uyum sağlayabilen, BM sistemi genelinde işbirliklerini ve ortaklıkları güçlendirebilen, daha kapsayıcı, siyasi açıdan etkin, hesap verebilir ve uygulama odaklı bir platform olarak yeniden canlandırılmalı, bir danışma mecrasına ya da sembolik bir alana indirgenmemelidir.

KSK'yı yeniden canlandırmaya yönelik taslak karara dair müzakerelerin son aşamalarına girerken, bu belgenin, kadın ve kız çocuklarının haklarıyla ilgilenen örgütler ve savunucular için ulusal toplumsal cinsiyet mekanizmalarını ve merkezi hükümetleri KSK'yı canlandırma çabalarına katılmaları için gerekli bilgilerle donatmalarını sağlayacak bir kaynak olmasını umuyoruz. Bu belgeyle onları, KSK'yı gerçekten güçlendiren ve hesap verebilirliğini sağlayan mekanizmaları hayata geçiren bir süreci desteklemeye çağırıyoruz.

KSK'NIN YENİDEN CANLANDIRILMASI İÇİN ÖNCELİKLER – AYRINTILI

1. KSK'nın görev tanımı ve yetki alanı savunulmalı, bu görev tanımı ve yetki alanının kapsamının daraltılmasına izin verilmemeli / KSK'nın ortaya çıkan eğilimlere ve bağlamlara uyum sağlayabilen, BM sistemi genelinde işbirliklerini ve ortaklıkları güçlendirebilen, daha kapsayıcı, siyasi açıdan iddialı, hesap verebilir ve uygulama odaklı bir platform haline gelmesi savunulmalı

KSK'yı yeniden canlandırma kararında, KSK ile İnsan Hakları Konseyi ve CEDAW arasındaki kurumsal bağları güçlendiren bir dilin kullanılmasını talep ediyoruz. Bu bağlar, hesap verebilirliğin artırılması ve toplumsal cinsiyet eşitliği ile insan haklarına dair taahhütlerin uygulanmasında daha eylem odaklı bir yaklaşımın sağlanması açısından kritik önemdedir. İlk taslağın 12(b) paragrafı uyarınca, KSK'nın CEDAW ve İnsan Hakları Konseyi ile uyumuna yapılan atıfların yeniden eklenmesini güçlü bir şekilde teşvik ediyoruz. Bu yeniden ekleme, KSK'nın Çalışma Yöntemleri (2022) kararına da uygun düşmektedir. Söz konusu karar, Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'nun uygulanması ile CEDAW kapsamındaki yükümlülüklerin, toplumsal cinsiyet eşitliğinin ve tüm kadın ve kız çocuklarının güçlenmesinin, ayrıca insan haklarının gerçekleştirilmesinde birbirini karşılıklı olarak güçlendirdiğini kabul etmektedir.

2. KSK dahil olmak üzere BM sistemi genelinde sivil toplum katılımını zayıflatmaya ya da daraltmaya yönelik çabalara karşı çıkılmalı

KSK'nın sivil toplum örgütleriyle ilişkisi, KSK'nın müzakerelerinin ve çıktılarının kadınların ve kız çocuklarının farklı deneyimlerinin gerçekliğini yansıtmalarını sağlamak için çok önemlidir. KSK'nın yeniden canlandırılması süreci, STÖ'lerin katılımını hem korumak hem de güçlendirmek için bir fırsattır. Özellikle üye devletlerden STÖ'lerin KSK'nın çalışmalarına katkıda bulunabilecekleri etkili ve resmi kanalların kurulmasını desteklemelerini talep ediyoruz. Ayrıca üye devletleri, KSK'ya STÖ'lerin katılımı konusunda—genç kadınlar, yerli halklardan kadınlar, Afrika kökenli kadınlar, kırsal kesimde yaşayan kadınlar, engelli kadınlar, yaşlı kadınlar ve LBTİ+'ları içeren—daha güçlü bir kesişimsel yaklaşımı savunmaları için teşvik ediyoruz.

STÖ'lerin Rev2 metnine katılımının sınırlandırılması ihtimali bizi derinden endişelendirmektedir. KSK'nın beş yılda bir bölgesel rotasyona girmesine ilişkin öneriyi destekliyoruz. Ancak mevcut taslakta üye devletlere şeffaflık ve itiraz yolu olmaksızın STÖ'lerin dahil edilmesini fiilen veto etme imkanını tanıyacak bir öneri bulunmaktadır. ECOSOC nezdinde danışma statüsüne sahip sivil toplum örgütlerinin, mevcut uygulamalarla uyumlu olarak, New York'ta ya da başka yerlerde düzenlenen tüm KSK oturumlarına kesintisiz şekilde katılımı devam etmelidir.

3. Üye devletlerin, Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'na ve ulusal düzeyde toplumsal cinsiyet eşitliğini ilerletme taahhütlerine bağlılıklarını yeniden teyit eden normatif bir çerçeve olarak Uzlaşılmış Sonuçlar'ın korunması desteklenmeli.

KSK'nın Uzlaşılmış Sonuçları, Pekin Eylem Platformu'nun uygulanması için bir yol haritası oluşturmaktadır. Uzlaşılmış Sonuçlar, üye devletlerin Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'na verdikleri taahhütleri teyit etmek ve gündemde yeterince yer bulamamış yeni ortaya çıkan toplumsal cinsiyet eşitliğine dair sorunları ele alabilmek açısından kritik bir öneme sahiptir. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, siyasi, ekonomik, hukuki ve sosyal sistemlerin tamamında değişiklik yapılmasını gerektirir ve gerekli değişikliklerin tanımlanması ve ifade edilmesi kaçınılmaz olarak karmaşık bir süreç olacaktır. Bu nedenle açık, ölçülebilir, uygulanabilir, kapsamlı ve siyasi açıdan iddialı Uzlaşılmış Sonuçlar için çağrıda bulunuyoruz.

KSK'nın somut sonuçlar elde etme kabiliyetinin ayrılmaz bir parçası olan Uzlaşılmış Sonuçlar'ın bütünlüğünü ve merkeziliğini korumak çok önemlidir. Bu nedenle üye devletleri aşağıda belirtilen iki noktayı savunmaları için teşvik ediyoruz:

- Kadınlar, kız çocukları ve sivil toplumla işbirliği içinde ulusal düzeyde taahhütleri eyleme çevirmek için Uzlaşılmış Sonuçlar'ın uygulanmasına yönelik güçlü ve etkili mekanizmalar.
- Her bir KSK için işbirliğine dayalı ve şeffaf bir süreçle yıllık belirlenen, mevcut küresel zorlukları ve yeni ortaya çıkan sorunları yansıtan, öncelikli temaların daha düzenli aralıklarla gözden geçirildiği tematik bir odak.

KAYNAKLAR

Aşağıdaki kaynaklar yeniden canlandırma sürecinin önemine ve bu sürecin KSK'nın rolünü ve kapasitesini güçlendirmedeki uzun vadeli etkilerine dair bilgi edinmek ve etkili savunuculuk için önerilmektedir.

- Women Rights Caucus Priorities Paper for CSW Revitalization (KSK'nın Canlandırılması için Kadın Hakları Grubu Öncelikler Belgesi)
- Global Youth and Adolescent Recommendations for CSW Revitalization (KSK'nın Canlandırılması için Küresel Gençlik ve Ergenlik Çağındaki Gençlere Yönelik Öneriler)
- Baha'í International Community Recommendations (Bahai Uluslararası Toplumu Önerileri)
- NGO CSW NY Recommendations for CSW Revitalization (KSK'nın Canlandırılması için New York STK Komitesi Önerileri)
- Reimagining CSW: Civil Society Perspectives on Improving the CSW (KSK'yı Yeniden Hayal Etmek: KSK'nın İyileştirilmesine Dair Sivil Toplum Perspektifleri)